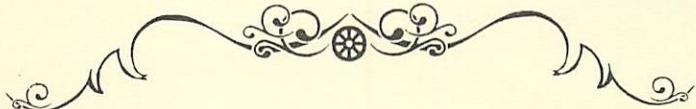

**TAM TẶNG SONG NGỮ PĀLI - VIỆT
VESAK 2550**

Buddhist Cultural Centre
125, Anderson Road,
Nedimala, Dehiwala,
Sri Lanka

Sabbadānam dhammadānam jināti.
Sự bồ thi Pháp vượt trên tất cả các sự bồ thi.

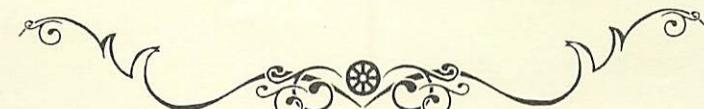
Công Minh Ân Tông
TAM TẶNG SONG NGỮ PĀLI VIỆT

Thí Chủ: _____

Dâng đến: _____

Ước Nguyện: _____

Hồi hướng đến: _____

TAM TẶNG SONG NGỮ PĀLI - VIỆT - TẬP 36

SUTTANTAPIṭAKE KHUDDAKANIKĀYE

CULLANIDDESAPĀLI

TẶNG KINH - TIỂU BỘ

TIỂU DIỄN GIẢI

PHẬT LỊCH 2562

DƯƠNG LỊCH 2018

In lần thứ nhất:
PL 2562 - DL 2018

Số Lượng 600 cuốn

ISBN: 978-955-663-008-4

**@Buddhist Cultural Centre
125 Anderson Road
Nedimala, Dehiwala - Sri Lanka**

Tel: 94-11-2734256, 2728468
Fax: 94-11-2736737
Email: bcc@sri.lanka.net
Website: www.buddhistcc.com

Printed by: **Ajith Printers (Pvt) Ltd.**
342 Old Kesbewa Road
Ratanapitiya, Borelesgamuwa,
Sri Lanka.
Tel: 94-11-251 7269

MỤC LỤC TỔNG QUÁT

Mục Lục Tổng Quát	iii
Lời Tựa - Sinhala và Việt ngữ	v - xiv
Văn Bản của Bộ Tôn Giáo - Anh và Việt ngữ	xv - xvi
Thành Phần Nhân Sư	xvii
Lược Đồ Tam Tạng	xviii - xix
Lời Giới Thiệu	xxiii - xxvi
Các Chữ Viết Tắt	xxvii
Mẫu Tự Pāli - Sinhala	xviii - xxix
Mục Lục Tiểu Diễn Giải	xxxI - xxxIII
Văn Bản Pāli và Văn Bản Tiếng Việt	02 - 633
Phần Phụ Chú	635 - 636
Thư Mục Câu Kệ Pāli	637 - 642
Thư Mục Danh Từ Riêng	643 - 644
Thư Mục Từ Đặc Biệt	645 - 654
Phương Danh Thí Chủ	655 - 663

--ooOoo--

*“Tathāgatappavedito dhammavinayo, bhikkhave, vivaṭo virocati,
no paṭicchanno.”*

*“Này các tỳ khưu, Pháp và Luật đã được công bố bởi đức Như Lai
là bộc lộ, chói sáng, không che giấu.”*

(Aṅguttaranikāya Tikanipātapāli Kusinaravagga Paṭichannasutta, Parivārapāli Ekuttarikanaya Tikavāra - Bộ Tăng Chi, Chương Ba Pháp, Phẩm Kusinārā, Kinh Được Che Giấu; Luật Tập Yếu, Chương Tăng Theo Từng Bậc, Nhóm Ba).

ප්‍රස්තාවනා

සතා සංඛ්‍යා කල්ප ලක්ෂයක් මතෙක් ප්‍රශ්නීධාන පුරා, නාට්‍යංඡ්‍යං කල්ප ලක්ෂයක් වාක් ප්‍රශ්නීධාන පුරා, සාරාසංඛ්‍යා කල්ප ලක්ෂයක් කාය වාක් ප්‍රශ්නීධාන පුරා, සම්මා සම්මුදුවරුන් විසි හතර නමකගෙන් නියත විවරණ ලබා ක්‍රි.පූ. 623 දී පමණ බුද්ධිත්වයට පත්ව, බරණැස මිගදායේ දී ධර්ම වතුය පැවැත් වූ තැන් පටන් පන්සාලිස් වසන් තුළ දේශනා කරන ලද ධර්මය තපාගත ධර්මය නම් වෙයි. ඒ තපාගත ධර්මය ධීමම-ධමමවකක- සඳහමම ධීමමවිනය, මුළුමලටය. සාන- පාවචන - ආදී නාමයනගෙන් හදුන්වා දී ඇත. මෙම සඳහරුමයම ආනන්දය මාගේ ඇවැමෙන් තොපගේ ගාස්තා වන්නේ යයි තපාගතයන් වහන්සේ විසින්ම පරිනිර්වාණයේ දී වදාරා ඇත. එයින් පෙනෙන්නේ බුදුන් වදාල ධර්මය හිසුන් ගේ මර්ගෝපදේශකයා වූ වගයි. එසේ තිබියදීත් බුද්ධ පරිනිර්වාණයේ පසුව සූහද නම් හිසුවගේ මතය වූයේ තපාගතයන් වහන්සේ නැති නියා තම තමන්ට වුවමනා පරිදී හිසුන්ට ජීවත්වීමට ප්‍රථමන් බවයි. සූහද හිසුව තපාගත පරිනිර්වාණය ගැන සිතා ඇත්තේ කරදරයකින් මිදුණු අවස්ථාවක් ලෙසයි. පමණර විට වෙනත් මත ප්‍රකට තුවුවද තවත් හිසුන් අතර මෙවැනි විනාශකාරී මති මතාන්තර පවතින්නට ඇත. සර්වඳයන් වහන්සේ ජීවත් ව සිරියදීම දේවදත්ත සුනක්බත්ත, අරිටය, සානි, ආදී හිසුනු මෙවැනි මත උපද්‍රවන ලදහ.

ධර්මය සම්බන්ධව ගැටුවක් මතුවුයේ කළඹරකින් වූවද, බුද්ධ ධර්මයේ පිරිසිදු බව ඒ අපුරුණ්ම රැක ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය, බුද්ධ පරිනිර්වාණයේ පසුව ගාසන හාරධාරී වූ මහා කාශ්‍යප, උපාලි ආදී මහරහතන් වහන්සේලාට පැහැදිලි විය. උත්වහන්සේලා බුද්ධ පරිනිර්වාණයේන සිවුවන මස දෙවනදා රජගහනුවර වෙහාර පර්වන ප්‍රාන්තයේ සජ්‍යත පරීණී ගුහාද්වාරයෙහි. අජාසන් රජු විසින් තරවන ලද මණ්ඩපයට රැස වූ පන්සියයක් මහ රහතන් වහන්සේලාගේ සහභාගින්වයෙන් පළමුවන ධර්ම සංගිනිය පැවැත්වූ.

ධර්ම විනයධර අනුබද්ධ මහාකාශ්‍යප, ධර්ම හාණ්ඩාගාරික ආනන්ද, අගු විනයධර උපාලි ආදී සිවිපිළිසිඩියා පත් මහරහතන් වහන්සේලා විසින් පවත්වන ලද මෙම සංගායනාව සෙසු සියලු සංගායනාවන්ට පාදක වූ බවත්. සමස්ත බොද්ධ හිසු සංසාය විසින්ම පිළිගතන්නා ලද බවත් අවිකපාවන්හි සඳහන් වෙයි. මෙම ප්‍රථම සංගායනාව කප්පියා කප්පිය සිකකාපද පැනවීමත් වූදානු බුද්ධක ශික්ෂාපද විනිශ්චයන් තිදානකොට පවත්වන ලද බැවැන් පක්ෂවසික විනය සංගිනි යන නමින් එය හදුන්වයි. බුද්ධ වෙනය නැතිනම් ශ්‍රී සඳ්ධර්මය පිටක වසයෙන්. බෙඳුවේන ඒ ඒ පිටක එත් එක් සඩහ පරම්පරාවලට දුන්නේන් මෙම සංගායනාවේ දීය.

ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවෙන් වසර සියයක් ඉක්ම හිය පසු කළාගොක රජු ද්වස විශාල මහනුවර වැසි වර්ණ හිසුන් විසින් විනය විරෝධී වස්තු දහයක් විනයානුකුල කිරීමට උත්සාහයක් ගත්ත. මෙම දස වස්තු පිළිවෙත තිතියට පටහැනි මෙන්ම සඳාවාරාන්මක තොවන බවද

ප්‍රකාශනය ය. විත්ත් හිසුන්ගේ මෙම විනය විරෝධ උත්සාහයෙන් ලුද්ධ ධර්මය යෙක ගැනීම සඳහා දෙවැනි සංගායනාව පැවැත්වීම්.

කාක්සේඩ් ප්‍රතිත යස නම් මහජනත් වහන්සේ, සබඩාකාලී, රේවත, සාල්හ, වූල්පු සේයින වාසනාලී, සුමන, සාණවාසී සම්භව යන රහතත් වහන්සේලා සාක්ෂාකර මෙම සංගායනාව පවත්වන ලදී. පත් සියයක් රහතත් වහන්සේලා විසින් මෙම සංගායනාව පවත්වන ලදා. සතත සතත විනය සංගිති නමින් යන නමින් භදුන්වන මෙම සංගායනාවේදී වූල්ලව්ගයේ සංගිති බඟ දෙක, මූණබිරාජ සූත්‍රය, සේරිස්සක විමාන කරා උත්තරවාද, පේනවිනු ආදිය පික පාලියට කතු කළහ.

විවිධ නිකායන් හට ගැනීමත් ඒ ඒ නිකායන්වල අයිතිවාසිකම්, ඉගැන්වීම්, හා වන් පිළිවෙන් මගින් බුදු දහම කිලිවිවීමත්. දුයේදියන් වැඩි වීමත්, ඒ නිසාම සිල්වතුන් විනය කරම සිදු තොකර සිටීමත්. විනයධර බහුජාත සූපේශල හිසාකාම් රහනත් වහන්සේලා ගම දනුව අතහැර වනවාසි වීමත් යන අවස්ථා බුදුන් පිරිනිවී දෙසියපන්තිස් වසර වන විට දක්නට ලැබුනි. මෙම තත්ත්වයෙන් සම්බුද්ධ ධර්මය ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා බුද්ධ වර්ෂ දෙසිය පන්තිස් වැන්නේ දී අයෙක අධිරාජයාගේ දායකත්වයෙන් පැළැලුප් තුවර දී තුන්වන සංගායනාව පැවැත්විය. මෙම සංගායනාව පවත්වන ලද්දේ මොරුගලි ප්‍රතිත තිස්ස මහ රහනත් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රහතුන් වහන්සේලා දාහක් සම්බන්ධ වෙමින්, අයෙකුරාම යේදිය. කජා ව්‍යුත්පනකරණ මෙහිදී සංගිනි එය. කජාව්‍යුත්පනකරණය සංගායනා කර ඇත්තේ සම්මිතිය, ගෝකුලික ආදි නිකායන් විසින් වැරදී කරුණු ගෙන විශ්‍රා කරන ලද ධර්ම කරුණු නිවැරදි කොට පිරිසිදු බුද්ධ ධර්මය රැකගතු සඳහාය. නව මසකින් නිම වූ මෙම සංගායනාව සාහස්‍ර ක නම්ත් හඳුන්වයි.

උපාලි රහත් ව්‍යුහයේ සිංහා පර්‍යාගාව විසින් විනාය පිටකය ද, ආනන්ද පරපුරෙහි දීසභාණක, සාර්පුතන පරපුරෙහි මැංකුම් භාණක, මහාකාශ්‍යප පරපුරෙහි සංපුතන භාණක අනුරුද්ධ පරපුරෙහි අංගුත්තර භාක ආශීන් විසින් සූත්‍ර පිට කය ද, ශාර්පුතු සිංහා පරපුරින් අභිජරම පිටකයද මෙම සංගායනාව වෙත ප්‍රවත්වාගෙන ඇත.

භාණ්ඩයන්ගේ ප්‍රහවය -

ඡම්බුද්ධ පරිනිරවාණයෙන් කොටසකට පසු මහා කාග්‍රාම මහ රහතන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රජයහනුවර දී පවත්වන ලද ප්‍රථම සංගායනාවේදී ධර්මය කියාව පිටකවලට කොටස්වලට බෙදාහැ ඇත්තේ. ඒ එක් එක් ධර්ම කොටස්යායක් එක් එක් හිසුපු පිරිසකට හාර කිරීම උච්ච යයි මෙහි දී කළුපනා කර ඇති. කට පාඨම්තේ තත්‍යාගත ධර්මය ආරණ්‍යා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය නිසා මෙලෙස වැඩි බෙදාගැනීමේ උච්චමනාව ඇතිවිය. ඒ ඒ ධර්ම කොටස හාරදෙන ලද්දේ ඒ ඒ කොටස පිළිබඳව ප්‍රවීනත්වයක් දක් වූ හිසුපු පිරිස් වලටය. උදාහරණ වසයෙන් විනය පිටකය හාරදෙන ලද්දේ විනය පිළිබඳ අග්‍රස්ථානය හෙබ වූ උපාලි රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ පරපුරටය. සූත්‍ර පිටකය හාරදී ඇත්තේ ධර්ම

හාණ්ඩාගාරික ආනත්ද රහතන් වහන්සේගේ පිරිසටය. අභිජනමය හාර දී ඇත්තේ ධරුම සේනාපති සැරුපුත් රහතන් වහන්සේගේ පරපුරටය.

දිස හාණක - මජකිම හාණක - සංපුක්ත හාණක - අංගුත්තර හාණකා ජාතක

හාණක, ධමමපද හාණක, උහතේ විහවිග හානක, මහා අරියවිජ හාණක ආදී වසයෙන් මෙම ගිෂා පරමිපරා දිගටම පිරිසිදු බුද්ධ ධරුමය රැකගෙන ආහ. මෙම හාණක පරමිපරාවල අවසාන පුරුත් ලංකාවේ විසුහ. හාණක වසයෙන් ත්‍රිපිටක බුද්ධ විවෘත කට පාඩුම්න් රැකගෙන ආ මෙම පිරිස අතර පුනතනන්තිකා - විනයධරා - අභිජනවිකා - ධමමධරා අටිකරිකා - ත්‍රිපිටකා - වනුනිකායිකා ආදී වශයෙන්ද ඒ ඒ ධරුම කොටස් කට පාඩුම්න් ගෙන ආ හිකුෂන් වහන්සේලා වූහ.

තුන්වන ධරුම සංගායනාවෙන් පසුව. දඹුද්ව පේරවාදාවරිය පරමිපරාවේ අවසාන පුරුත් වූ මොගගලී පුත්ත තීස්ස මහරහතන් වහන්සේගේ පාදාවනත ඇගු ගිෂාසා වූ මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේ විසින් සංගාහිත පේරවාදී බුද්ධ ධරුමය ලක්දීවට ගෙන ආහ.

පේරවාද -

පේර යනුවෙන හැඳින්වන පිරිස වැඩිමහල්ලන් ස්ථාවිරයන් වසයෙන් ගැනේ. එනම් වැඩිමහල්ලන්ගේ ආයතනයට පේරවාදයට අයත් සාමාජිකයෝය. මෙය පේර යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ ප්‍රජම ද්විතීය, සංගායනාවලට සහභාගි වූ මහා කාණ්ඩා, උපාලී - යස, ආදී වූ මහරහතන් වහන්සේලා විසින් සංගායනා කළ පාලි ධරුමය පේරවාද නම් වේ. "දෙව සවගින්යේ ආරුලහ පාලියේ වෙනු පේරවාදා-තී බෙදිනබාං - සාහිමහා කසසප භුතිනා මහා පේරානා වාද්‍යතා පේරවාදකාති වුවවති" යනුවෙන් සරනු දීපනී විකාවෙහි එයි. පේරිකා යනුවෙන් හඳුන්වන පේරවාදීපු මගධා සහ ජපයිනිය මූලස්ථාන කර ගත්හ. මෙයින් ලංකාවට පැමිණියේ උපජයිනී ගාඛාවයි. පේරවාද ගාසනයේ පිතාවරු වූවේ පෝරාණයේ වෙති. පෝරාණයේ වූකලී සම්හාවනිය ආවාරුය පිරිසක් වූ අතර පේරවාද ගාසනය ඇතිවීමේදී හා තහවුරු කිරීමෙහි දී වැදගත් තැනාත් ගත් බව පෙනේ.

තුන්වන ධරුම සංගායනාවෙන් පසුව මිහිදු හරහතන් වහන්සේ විසින් ලංකාවට ගෙන එන ලද්දේ පේරවාදී ත්‍රිපිටකයයි මහින්දාගමනයෙන් පසුව ලංකාවේ ශ්‍රී ලංකාතික හිකුෂ පිරිසක් ඇති වූහ. උන්වහන්සේලා ඒ ත්‍රිපිටකය තදාලහ. සිංහලලන් අවවා උපුහ. දේවානාමිපියතිස්ස රුපුගේ ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශක වූ අරිටය පැවැදි වී රහත්වා උන්වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් දේවානම් පියතිස්ස රාජ සමයේ (ත්‍රි.ස්. 247-207) දී ලංකාවේ පළමුවන සංගායනාව කර ඇත. මෙම සංගායනාවට සැට්ටුහසක් රහතන් වහන්සේලා සහභාගි වූ බව සඳහන්ය. සත්දෙනොකුගේ යුත් ගිෂාසා ගිෂා පරමිපරාවට අනුව මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රජම ගිෂාසා වූයේ අරිටය තෙරුන්ය. අනුරාධපුරයෙහි, යුපාරාමයේ මෙම සංගායනාව පවත්වා ඇතේ.

ධර්මයෙකු රජුගේ මෙහෙයුමෙන් ලංකාවට බුදු සමය ගෙන ආ මිහිද හිමියන් උදෙසා අනුරාධ පුරුෂයෙහි ඉදී වූ ඉතා වැදගත් වූද ඉතා විශාල වූද ආරාමය මහා විහාරයයි. මෙම විහාරයෙහි වැඩ සිටි හිජුන් වහන්සේලා සම්බන්ධ දැජ්ටික ජේරවාදීපු වූහ. ජේරවාදය ආරක්ෂා වූයේ මෙම විහාරයේයි.

ජේරවාදී බුද්ධියාසනයට ආ බලපෑම් -

ජේරවාදී බුද්ධියාසනය කෙරෙහි විසින්වර යම් යම් මතවාදීවල බලපෑම් ද ඇතිවිය. එයින් එකක් නම් බුදුන් අතිමානුමිකයයි විශ්වාස කළ ලෝකෝත්තර වාදයයි. ජේත්ත් ගාස්තාවරුන්ගේ අභාවයෙන් පසුව අනුගාමිකයන් විසින් මිහුගේ මිනිස් බව අමතක කොට මිහු දේවත්වයෙන් සැලකීම ස්වාහාවිකය. මවුන් එසේ කරන්නේ ගාස්තාවරයා කෙරෙහි දැඩි හක්තිය නිසාය. එහන් ජේරවාදීපු ඒ අතින් වැඩිදුර හියේ නැත. මවුන් බුද්ධ කාය දෙස යථා තත්වයෙන් බැඳු බව පෙනේ. එයට අමතරව වෙචුලුවාද, නීලපට දරුණන, ගැලහවාද ආදී නම්වලින් ජේරවාද ත්‍රිපිටකයට අයන් නොවූ විශේෂාංග බිජ වූවද ජේරවාද බුදු සමය විසින් ඒවා බැහැර කරන ලදී. මේ ආදී වසරයන් වෙචුලුව වාදීන්ගෙන් ඇතිවූණු නොයෙක් උපදුව වලින් ජේරවාදය මහා විහාරික හිජුන් බලවත් දුෂ්කරතා මැද ආරක්ෂා කරන ලදී. අනාංචාදී දර්මයන් ජේරවාදයට ඇතුළුවනු වළක්වනු සඳහා ජේර වාදීපු හැම අපුරින්ම සටන් කළහ. මහාසේනා රාජා සමයේදී මෙම සටහන ප්‍රකටව කෙරුණු විට ජේරවාදීපු ජය ගත්හ. මෙම මහා විහාරය පිළිබඳව තීර්තිරාවය හැම තැනැම පැවතිර පැවතිණ. තීර්මල දර්මය ලබා ගැනීම සඳහා විදේශීකයේ ලංකාවට ආහ. විශාබ පිහිමල්ල, බුද්ධ සොජ යන අය ඉන් සමහරෙහි.

පොතුක සංගිනිය -

මිහිද හිමියන් විසින් ලංකාවට ගෙන එන ලද ත්‍රිපිටක දර්මය වසර හාරසියෙක් පමණ කට පාඩුමින් පැමිණි මහා විහාරික හිජුන් වහන්සේලා ඒ පිරිසිදු ජේරවාදය පරපුරෙන් පරපුරට ගෙනයාමේ උදාර වූ ද පවිත්‍ර වූද වේතනාවෙන් බුද්ධ වර්ෂ 440-454 අතර කාලයේ වළගම්බා රජ ද්විස පොත්වල ලියවිය. වළගම්බා රජ ද්විස ලේඛනාරුණ කළේ රජගහ - වේසාලී - පාටලී පුත්‍ර - නගරවල පැවැත් වූ ධර්ම සංගායනාවන් හි දී තෝරා බෙරාගෙන සංග්‍රහ කළ ත්‍රිපිටකයයි. ලෝකයේ ප්‍රථම වරට සිංහල රහතුන් විසින් කරන ලද මෙම පොතුක සංගිනියෙන් පසුව, බුද්ධ ග්‍රාවකයන් අනුරෙන් ඉතා උසස් සින්න විනය දෙරයා වූ උපාලී තෙරුන්ගෙන් පැවත එන්නේ යයි සළකන ජේරවාදී පාලී ත්‍රිපිටකය සියම්, කාම්බෝජ, බුරුම ආදී දකුණු දිග රටවල පැවති හියහ.

වම්පා (වියවිනාමය) -

ඉත්දු වින අර්ධ ද්වීපයේ නැගෙනහිර ප්‍රාන්තයේ දකුණු කොටස වන වන්මන් වියවිනාමය ඇත. අතිතයේ වම්පා නමින් හඳුන්වා ඇත. බුදු සමය ක්‍රි.ව. 3 වැනියිය වසේදී පමණ මෙහි තහවුරු වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය. ක්‍රි.ව. 605 දී වම්පා අග තගරය වීනුන් විසින් ආනුමණය කොට බොද්ධ වස්තුන් වීනයට ගෙනයිය බව වින ලියවිලි වල සඳහන්ව ඇත. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ක්‍රි.ව. 7 වන සියවස ට පෙර වර්තමාන වියට නාමයේ බුදු දහම ප්‍රවලිතව පැවති බවයි. වම්පානී බොද්ධයන්

පොදු වසයෙන් ආර්ය සම්මිතිය තිකායට අයන් වූ අතර සර්වාස්ථි නිකායේ ස්වල්ප දෙනැතු ද සිටි බවයි. ශ්‍රී.ව. 8 වැනි සියවසේ ශිලා ලේඛනයකින් පෙනී යන්නේ වම්පානි මහායාන බුදු දහම බලවත්ව පැවැති බවත්, සමහර රජවරුන්ගේ ද ආක්ර්වාදය ලද බවත්ය. පසු කාලයක දී මහායානයෙන් කැඳි ආ තන්ත්‍රයානය ද එහි වූ බව පැහැදිලිය.

ශ්‍රී.ව. 15 වන සියවසේදී උතුරේ අන්තම්වරුන් විසින් රට අල්ලා ගන්නාතෙක් මහායාන ස්වරුපයේ බුද්ධාගම වම්පානි (වියවිනාමයේ) ජ්වලාන බලවේගයක් විය. පසුව වම්පානි පැරණි ආගම වෙනුවට වින ස්වරුපයෙන් යුත් බුදු සමය එහි බලපවත්වා ඇති.

වියවිනාම ජාතික හිකු ඉන්ද්‍රියන්ද -

වියවිනාම ජාතික ඉන්ද්‍රියන්ද හිකුන් වහන්සේ වසර කීපයකට පෙර ලංකාවට වැඩිමවා, කොට්ටෙටි සිරි ජයවර්ධනාරාමයේ වැඩ සිරීමින් සිංහල භාෂාව කියවීමටද පාලිභාෂාවද හදාරා ඇති. බොඳ්ද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය මගින් මුද්‍රිත බුද්ධිජයන්ති හිමිවක ගුන්ප සමුහය පරිඹිලනය කළ මෙම භාමුදුරුවෝ පාලියෙන් ඇති තිහිටිය සිංහලෙන් හදාරා වියවිනාම භාෂාවට පරිවර්තනය කර ඇති. වියවිනාම ඉතිහාසය දෙසත් තිහිටියකේ ඉතිහාසය දෙසත් බැඳු විට එය ඉතා වැදගත් ප්‍රාතිහාර්යමය කටයුත්තකි. මුළු උරුවාදී තිහිටියම වියවිනාම බසට පරිවර්තනය කිරීම උත්වහන්සේගේ උත්සාහයයි. බලාපොරාත්තුවයි. එය එසේ වූ විට එය වර්තමාන වියට නාමයේ සම්ස්ක් දාෂ්ටීය උරුවාදී තිහිටිය ප්‍රවලිත වී උරුවාදී බොඳ්දයෙන් ඇති විමට සේතුවක් වනු ඇති. ඒ අනුව වියවිනාම දේශයට උරුවාදී තිහිටිය ගෙන හිය ධර්මදුනයා ඉන්ද්‍රියන්ද හිකුව වසයෙන් වියවිනාම ඉතිහාසයේන් ලංකා ඉතිහාසයේන් ඉතිහාස ගතවනු තියනය.

උත්වහන්සේ ගේ වෙනතාව උදාරතරය. අප්‍රතිහත බෙරේයය විශ්මය ජනකය. උත්වහන්සේගේ මෙම සත් ශ්‍රීයාවට ලංකාවේන් - වියවිනාමයේන් බොඳ්දයේ සහයෝගය දැක්විය යුතුය. වියවිනාමයට උරුවාදය ගෙනයන ධර්ම දුනයා උත්වහන්සේ වන බැවිනි.

උත්වහන්සේ ඉටාගත් කාර්යය නිරුපදිතව ඉටු කරන්නට ආරෝග්‍ය සුවයන්, ආර්ථික සම්පත්ත ලැබේවායි! ඉති සිතින් පත්මිහ.

කිරීම විමලජේති ස්ථාන
අධ්‍යක්ෂ
බොඳ්ද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය
නැදිමාල
දෙශීය මය
2550 නිකිණී මස

LỜI TỰA

(Lời dịch Việt của bản tiếng Sinhala)

Đức Phật của chúng ta sau khi trải qua vô số kiếp thực hành các pháp toàn hảo và lần lượt tiếp nhận sự thọ ký của hai mươi bốn vị Phật tiền nhiệm rồi đã chứng quả Toàn Giác vào năm 623 trước Tây Lịch. Ngài đã thuyết giảng bài Pháp đầu tiên, tức là bài Kinh Chuyển Pháp Luân, ở tại Migadāya thành Bārāṇasī. Lời giảng dạy của đức Phật được biết đến với nhiều tên gọi: Giáo Pháp, Chánh Pháp, Pháp và Luật, Phạm Hạnh là một số tên gọi đã được nói đến. Đức Phật đã nói với vị trưởng lão Ānanda rằng: "Sau khi ta Niết Bàn, chính các Pháp và Luật đã được ta giảng dạy sẽ là thầy của các ngươi." Điều ấy có nghĩa là Giáo Pháp của đức Phật sẽ là kim chỉ nam cho các vị tỳ khưu tu tập. Tuy nhiên, ngay sau sự ra đi của đức Phật vị tỳ khưu tên Subhadda đã có quan điểm rằng: "Bởi vì đức Phật đã không còn, các đệ tử của Ngài có thể sống cuộc sống theo như ước muốn của mình." Và còn có những vị tỳ khưu khác như Devadatta, Sunakkhatta, Ariṭṭha ngay lúc đức Phật còn tại tiền cũng đã có các suy nghĩ như vị tỳ khưu Subhadda.

Tuy nhiên, khi vấn đề liên quan đến Giáo Pháp của đấng Toàn Giác vừa mới này sinh, các vị A-la-hán hộ trì Giáo Pháp như Ngài Mahā Kassapa và Ngài Upāli đã nghĩ đến sự cần thiết của việc bảo vệ tính chất thuần khiết của Giáo Pháp. Do đó, vào ngày thứ hai của tháng thứ tư sau khi đức Phật Niết Bàn, cuộc Kết Tập lần thứ nhất đã được thực hiện với sự tham dự của năm trăm vị A-la-hán tại hang động Sattapanī dưới sự bảo trợ của đức vua Ajātasattu (A-xà-thê). Cuộc Kết Tập Giáo Pháp được tiến hành bởi các vị tỳ khưu Mahā-kassapa, Ānanda, Upāli, và các vị Thánh A-la-hán khác đã là nền tảng cho các cuộc kết tập về sau. Chú Giải đề cập rằng cuộc Kết Tập Giáo Pháp này đã được tất cả các vị tỳ khưu thừa nhận. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của năm trăm vị vì có liên quan đến các điều học nhỏ nhặt và ít quan trọng (khuddānukhuddakasikkhā). Giáo Pháp của đức Phật đã được phân chia thành Tạng (Piṭaka) trong cuộc kết tập này.

Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã được tổ chức vào khoảng một trăm năm sau lần thứ nhất vào thời trị vì của đức vua Kālasoka. Cuộc kết tập này dựa trên nền tảng của "Mười sự việc không được phép." Các vị tỳ khưu xứ Vajji đã ra sức vận động để hợp thức hóa mười sự việc

xét ra có bản chất không đúng với Luật. Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã được tiến hành bằng hình thức hội thảo giữa các vị tỳ khưu A-la-hán Sabbakāmī, Revata, Sālha, Ujjasobhita, Vāsabhagāmika, Sambhūta Sāṇavāsi, Yasa Kākanḍakaputta, và Sumanā. Bảy trăm vị A-la-hán đã tham dự cuộc Kết Tập này. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhì này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của bảy trăm vị. Trong cuộc Kết Tập này, hai chương về Kết Tập ở Cullavagga (Luật Tiểu Phẩm), bài kinh Muṇḍarājasutta, Serissaka Vimānakathā Uttaravāda, Petavatthu, v.v... đã được công nhận vào Chánh Tạng Pāli.

Do sự xuất hiện của nhiều bộ phái, tính chất đúng đắn về giáo lý và sở hành của các bộ phái chính bị suy giảm, các vị tỳ khưu chân chánh đều lui vào rừng ở ẩn. Nhằm bảo vệ phẩm chất của Giáo Pháp đức Phật trong tình trạng này, vào khoảng hai trăm ba mươi năm sau thời kỳ đức Phật Niết Bàn cuộc Kết Tập lần thứ ba đã được tổ chức ở tại Āsokārāna do đức vua Asoka. Cuộc Kết Tập này đã được tiến hành bởi vị tỳ khưu A-la-hán Moggaliputta Tissa cùng với một ngàn vị A-la-hán. Đặc biệt bộ Kathāvatthupakaraṇa đã được trùng tụng nhằm chỉnh đốn những sai lầm đang được thực hành bởi các bộ phái. Cuộc Kết Tập này đã hoàn tất sau chín tháng và đã được gọi là cuộc Kết Tập của một ngàn vị.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Tạng Luật đã được duy trì do các vị tỳ khưu thuộc nhóm của vị Thánh A-la-hán Upāli, Tạng Kinh gồm có Trường Bộ do nhóm của ngài Ānanda, Trung Bộ do nhóm của ngài Sāriputta, Tương Ưng do nhóm của ngài Kassapa, Tăng Chi do nhóm của ngài Anuruddha, và Tạng Vi Diệu Pháp do nhóm của ngài Sāriputta.

Sự thành lập các nhóm trì tụng (bhāṇaka):

Sau Cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Giáo Pháp đã được phân chia thành nhiều phần và các phần chính yếu đã được giao cho các vị tỳ khưu tinh thông về lãnh vực ấy có nhiệm vụ duy trì và phổ biến. Một số nhóm trì tụng chính là nhóm Trí Tụng Trường Bộ (Dīghabhāṇaka), nhóm Trí Tụng Trung Bộ (Majjhimabhāṇaka), nhóm Trí Tụng Tương Ưng (Samyuttabhāṇaka), nhóm Trí Tụng Tăng Chi (Aṅguttarabhāṇaka), nhóm Trí Tụng Kinh Bổn Sanh (Jātakabhāṇaka), nhóm Trí Tụng Kinh Pháp Cú (Dhammapadabhāṇaka), nhóm Trí Tụng hai Bộ Luật (Ubhato Vibhaṅgabhāṇaka), nhóm Trí Tụng bộ Đại Sứ về Thánh Nhân (Mahā Ariyavamsa), v.v... Các vị đệ tử này đã làm phong phú và gìn giữ Giáo Pháp bằng phương tiện trùng tụng bằng trí nhớ. Nhóm cuối cùng của các vị trì tụng này đã sống tại Sri Lanka. Sau cuộc Kết Tập lần

thứ ba, Giáo Pháp của đức Phật đã được truyền sang Sri Lanka do công của Trưởng Lão Mahinda là vị đệ tử của ngài tỳ khưu A-la-hán Moggaliputta Tissa.

Theravāda: Ý nghĩa của từ “Thera” là “Trưởng Lão.” Các thành viên của Theravāda là các vị trưởng lão. Các vị tỳ khưu Mahākassapa, Upāli, Yasa, v.v... đã tham dự cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất và thứ nhì đã trùng tụng Chánh Tạng, và các lời trùng tụng ấy được gọi là Theravāda. Sớ giải tên Sāratthadīpanī Ṭikā có đề cập rằng: “Sabbam theravādanti dve saṅgītiyo ārulhā pāliyevettha theravādo ti veditabbā. Sā hi mahākassapapabhutinam mahātherānam vādattā theravādo ti vuccati.” Các vị Theravāda còn được gọi là Therika (thuộc về các vị Trưởng Lão). Các vị này sống chủ yếu ở Magadhyā và Ujjayini. Trong số các vị này, nhóm Ujjayinī đã đến Sri Lanka. Các vị trưởng thượng “Porāṇa” của Giáo Hội Theravāda là những vị thầy lỗi lạc và đã đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc thành lập Giáo Hội Theravāda.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ ba, ngài tỳ khưu Mahinda đã đem Tam Tạng của Theravāda đến xứ sở Sri Lanka và đã chuyển hóa được rất đông người xuất gia theo Phật Giáo. Các vị ấy đã học tập Tam Tạng và đã viết Chú Giải bằng tiếng Sinhala. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp đầu tiên ở Sri Lanka đã được thực hiện bởi vị tỳ khưu A-la-hán Ariṭṭha trước đây là vị quan đại thần của đức vua Devānampiya Tissa (247-207 trước Tây Lịch). Đã có sáu mươi ngàn vị A-la-hán tham dự. Tỳ khưu Ariṭṭha chính là vị đệ tử đầu tiên của ngài Mahinda. Cuộc Kết Tập đã được tổ chức tại tu viện Thūpārāma ở Anurādhapura.

Tu viện Mahā Vihāra đã được xây dựng cho ngài Mahinda và đã có một vị trí vô cùng lớn lao và quan trọng đối với Giáo Hội Theravāda. Lúc bấy giờ đã xảy ra nhiều sự kiện có liên quan đến lời Giáo Huấn của đức Phật, sự kiện Lokuttaravāda là một. Mặc dù có nhiều khó khăn phải đối phó nhưng các vị tỳ khưu ở Mahā Vihāra đã bảo vệ được sự thuần khiết của Giáo Pháp và đã được khắp nơi biết tiếng. Do đó, nhiều người ngoại quốc đã đến Sri Lanka để tiếp thu Phật Giáo, trong đó có Viśākha, Pītimalla, Buddhaghosa, v.v...

Sự Kết Tập thành sách:

Tam Tạng Giáo Pháp do Ngài Mahinda đem đến và giảng dạy cho các vị tỳ khưu ở Mahā Vihāra đã được duy trì bằng trí nhớ trong bốn trăm năm. Vào thời trị vì của đức vua Vaṭagamba (440-454 theo Phật Lịch), Tam Tạng đã được ghi lại thành các tập sách. Sau đó, Tam Tạng Pāli này đã được truyền sang các nước như là Thái Lan, Cambodia, và Miến Điện.

Champa (Việt Nam):

Được biết Champa là vùng đất ở về phía đông nam của bán đảo Đông Dương, hiện nay là Việt Nam. Điều được phỏng đoán là triết học Phật Giáo đã được thiết lập tại xứ này vào khoảng thế kỷ thứ 3 sau Tây Lịch. Vào khoảng năm 605 sau Tây Lịch, thủ đô Champa đã bị chiếm đóng bởi người Trung Quốc và họ đã du nhập Phật Giáo vào Trung Quốc; điều này được ghi lại trong văn kiện của Trung Quốc. Điều rõ rệt là Phật Giáo đã được phổ biến tại Việt Nam trước thế kỷ thứ bảy sau Tây Lịch và Phật Giáo Champa là chánh yếu và được liệt kê vào bộ phái Arya Sammiti là một nhóm nhỏ thuộc bộ phái Sravasti. Tư liệu của thế kỷ thứ tám sau Tây Lịch được ghi lại trên bia đá chứng tỏ rằng Phật Giáo Mahāyāna đã hiện diện ở Việt Nam và Tantrayāna phát xuất từ Mahāyāna cũng có mặt.

Vào thế kỷ thứ 15 sau Tây Lịch, người Annam ở phía bắc đã kiểm soát xứ sở và Phật Giáo mang đặc điểm của Mahāyāna đã có sự tác động. Về sau, Phật Giáo mang đặc điểm của Trung Quốc đã tác động đến xứ sở này thay vì Phật Giáo Champa trước đây.

Vị tỳ khưu Indacanda người Việt Nam đã đến Sri Lanka trong những năm gần đây và đang ngủ tại tu viện Sri Jayawardhanaramaya khu vực Kotte. Vị này đã học Pāli và đã sử dụng Tam Tạng Pāli ấn bản Buddha Jayanti do Buddhist Cultural Centre ấn hành. Vị này đã học Tam Tạng và sau đó dịch sang tiếng Việt Nam. Khi xem xét đến lịch sử của nước Việt Nam và lịch sử của Tam Tạng, chúng tôi nhận thấy rằng sự nỗ lực và ước nguyện thực hiện Tam Tạng Song Ngữ của vị này thật là phi thường. Nếu việc làm ấy được thành tựu thì sự hiểu biết về Tam Tạng của Theravāda ở Việt Nam sẽ được phổ biến và Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam sẽ thêm phần phát triển. Khi ấy, vị tỳ khưu Indacanda sẽ là người sứ giả có công đóng góp cho sự hoằng Pháp của Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam và điều này sẽ được ghi nhận bởi lịch sử của hai nước, Việt Nam cũng như của Sri Lanka.

Ý định của vị tỳ khưu này thật lớn lao, và sự nỗ lực của vị này thật đáng khâm phục. Chư Phật từ sống ở Sri Lanka và Việt Nam hãy nên hỗ trợ tỳ khưu Indacanda trong công việc dấn thân này.

Chúng tôi phúc chúc cho tỳ khưu Indacanda được sức khỏe, sống lâu, và đạt đến sự thành công đối với điều ước nguyện của mình.

**Venerable Kirama Wimalajothi
Giám Đốc Buddhist Cultural Centre
Nedimala, Dehiwala, Sri Lanka
Tháng Nikini 2550.**

**අ) ගම් කටයුතු අමාර්ථ යය
මත ඩිවයකාර අමැම්ස්ස්
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS**

മെച്ച ഫാക്ടറ
എന്നു ഹില
My No }

ഒപ്പ് ഫോറ്മാറ്റ്
ഉമ്പൻ ടീബ് }
Your No }

24th May, 2006

This is to certify that the bilingual Tripitaka in Pali and Sinhala in connection with the 2550th Buddha Jayanthi Commemoration is the correct version of the Pali Text. The Pali text in Roman Characters has its equivalence in content and validity to the original in Sinhala characters.

Aruna S. de
B.N.Jinasena 24.05.2006
Secretary
Ministry of Religious Affairs

Ministry of Religious Affairs

--ooOoo--

Ngày 24 tháng 05 năm 2006

Xác nhận rằng Tam Tạng song ngữ Pali và Sinhala án tống vào dịp lễ kỷ niệm Buddha Jayanthi lần thứ 2550 là chính xác về phần Pali văn. Phần Pali văn được phiên âm sang mẫu tự Roman có giá trị tương đương về nội dung so với văn bản gốc bằng mẫu tự Sinhala.

B. N. Jinasena
Thư Ký
Chánh văn phòng

Địa Chỉ: 115 Wijerama Mawatha, Colombo 07, Sri Lanka

Office: 94-11-2690896 Fax: 94-11-2690897

Deputy Minister: 94-11-5375128, 94-11-2690898

Secretary: 94-11-2690736

THÀNH PHẦN NHÂN SỰ:
CỐ VẤN DANH DỰ

Ven. Devahandiye Paññāsekara Nāyaka Mahāthera
President of the Thimbirigasyaya Religious Association
“Sasana Arakshaka Mandalaya”
Tu Viện Trưởng Tu Viện Sri Jayawardhanaramaya Colombo

CỐ VẤN THỰC HIỆN

Ven. Kirama Wimalajothi Nāyaka Mahāthera
Giám Đốc nhà xuất bản Buddhist Cultural Centre

CỐ VẤN PHIÊN DỊCH

Ven. Kadurupokune Nandaratana Mahāthera
Cựu Giảng Viên Đại Học Phật Học Anurādhapura - Sri Lanka
Hiệu Trưởng Trường Siri Nandana Tipiṭaka Dhammāyatana
Malegoda, Payāgala - Sri Lanka

ĐIỀU HÀNH TỔNG QUÁT

Tỳ Khuu Indacanda

PHỤ TRÁCH PHIÊN ÂM & PHIÊN DỊCH:

- Tỳ Khuu Indacanda (Trương Đình Dũng)

PHỤ TRÁCH VI TÍNH:

- Tỳ Khuu Đức Hiên (Nguyễn Đăng Khoa)

PHỤ TRÁCH IN ẤN & PHÁT HÀNH:

- Tu Nữ Mỹ Thúy (Huỳnh Kim Lan)
- Tu Nữ Tuệ Liễu (Bạch Tuyết Ly)

TIPITAKAPĀLI - TAM TẠNG PĀLI

Piṭaka	Tạng	Tên Pāli	Tựa Việt Ngữ	Số tt.
V I N A Y A	L U A T	Pārājikapāli	Phân Tích Giới Tỳ Khưu I	01
		Pācittiyapāli bhikkhu	Phân Tích Giới Tỳ Khưu II	02
		Pācittiyapāli bhikkhunī	Phân Tích Giới Tỳ Khưu Ni	03
		Mahāvaggapāli I	Đại Phẩm I	04
		Mahāvaggapāli II	Đại Phẩm II	05
		Cullavaggapāli I	Tiểu Phẩm I	06
		Cullavaggapāli II	Tiểu Phẩm II	07
		Parivārapāli I	Tập Yêu I	08
		Parivārapāli II	Tập Yêu II	09
S U T T A N T A	K	Dīghanikāya I	Trường Bộ I	10
		Dīghanikāya II	Trường Bộ II	11
		Dīghanikāya III	Trường Bộ III	12
		Majjhimanikāya I	Trung Bộ I	13
		Majjhimanikāya II	Trung Bộ II	14
		Majjhimanikāya III	Trung Bộ III	15
	I	Samyuttanikāya I	Tương Ưng Bộ I	16
		Samyuttanikāya II	Tương Ưng Bộ II	17
		Samyuttanikāya III	Tương Ưng Bộ III	18
		Samyuttanikāya IV	Tương Ưng Bộ IV	19
		Samyuttanikāya V (1)	Tương Ưng Bộ V (1)	20
		Samyuttanikāya V (2)	Tương Ưng Bộ V (2)	21
	H	Aṅguttaranikāya I	Tăng Chi Bộ I	22
		Aṅguttaranikāya II	Tăng Chi Bộ II	23
		Aṅguttaranikāya III	Tăng Chi Bộ III	24
		Aṅguttaranikāya IV	Tăng Chi Bộ IV	25
		Aṅguttaranikāya V	Tăng Chi Bộ V	26
		Aṅguttaranikāya VI	Tăng Chi Bộ VI	27

Pitaka	Tạng	Tên Pāli		Tựa Việt Ngữ	Số tt.
SUTANTA	KINH	K	Khuddakapāṭha	Tiểu Tụng	28
		H	Dhammapadapāṭhi	Pháp Cú	-
		U	Udānapāṭhi	Phật Tự Thuyết	-
		D	Itivuttakapāṭhi	Phật Thuyết Như Vật	-
		D	Suttanipāṭapāṭhi	Kinh Tập	29
		A	Vimānavatthupāṭhi	Chuyện Thiên Cung	30
		K	Petavathupāṭhi	Chuyện Ngạ Quỷ	-
		A	Theragathāpāṭhi	Trưởng Lão Kệ	31
		N	Therīgāthāpāṭhi	Trưởng Lão Ni Kệ	-
		I	Jātakapāṭhi I	Bồn Sanh I	32
		K	Jātakapāṭhi II	Bồn Sanh II	33
		Ā	Jātakapāṭhi III	Bồn Sanh III	34
		Y	Mahāniddesapāṭhi	Đại Diễn Giải	35
		A	Cullaniddesapāṭhi	Tiểu Diễn Giải	36
		*	Paṭisambhidāmagga I	Phân Tích Đạo I	37
			Paṭisambhidāmagga II	Phân Tích Đạo II	38
		T	Apadānapāṭhi I	Thánh Nhân Ký Sư I	39
		I	Apadānapāṭhi II	Thánh Nhân Ký Sư II	40
		È	Apadānapāṭhi III	Thánh Nhân Ký Sư III	41
		U	Buddhavamśapāṭhi	Phật Sứ	42
		B	Cariyāpiṭakapāṭhi	Hạnh Tặng	-
			Nettipakaraṇa	(chưa dịch)	43
		B	Peṭakopadesa	(chưa dịch)	44
		Ø	Milindapañhapāṭhi	Milinda Vấn Đạo	45
AÑÑAMĀLA	VIBHAÑGĀ	V	Dhammasaṅganipakaraṇa	Bộ Pháp Tụ	46
		I	Vibhaṅgapakaraṇa I	Bộ Phân Tích I	47
		I	Vibhaṅgapakaraṇa II	Bộ Phân Tích II	48
		D	Kathāvatthu I	Bộ Ngữ Tông I	49
		D	Kathāvatthu II	Bộ Ngữ Tông II	50
		I	Kathāvatthu III	Bộ Ngữ Tông III	51
		È	Dhātukathā	Bộ Chất Ngữ	-
		U	Puggalapaññattipāṭhi	Bộ Nhân Ché Định	52
		A	Yamakapakaraṇa I	Bộ Song Đôi I	53
		M	Yamakapakaraṇa II	Bộ Song Đôi II	54
		M	Yamakapakaraṇa III	Bộ Song Đôi III	55
		Á	Patthānapakaraṇa I	Bộ Vị Trí I	56
		P	Patthānapakaraṇa II	Bộ Vị Trí II	57
			Patthānapakaraṇa III	Bộ Vị Trí III	58

SUTTANTAPIṭAKE KHUDDAKANIKĀYE

CULLANIDDESAPĀLI

TẶNG KINH - TIÊU BỘ

TIÊU DIỄN GIẢI

*Tāni ca sutte otāriyamānāni vinaye sandassiyamānāni sutte ceva
otaranti vinaye ca sandissanti, niṭṭham ettha gantabbañ: 'Addhā idam
tassa bhagavato vacanam, tassa ca therassa suggahitan'ti.*

(Dīghanikāya II, Mahāparinibbānasutta).

Các điều ấy (những lời đã được nghe thuyết giảng) cần được đối chiếu ở Kinh, cần được xem xét ở Luật, và chi khi nào chúng hiện diện ở Kinh và được thấy ở Luật, thời điều kết luận có thể rút ra ở đây là: "Điều này chắc chắn là lời giảng dạy của đức Thầy Tôn và đã được vị trưởng lão ấy tiếp thu đúng đắn.

(Trường Bộ II, Kinh Đại Bát-Niết-Bàn).

LỜI GIỚI THIỆU

Niddesa là tựa đề của tập thứ mười một trong số mười lăm tập Kinh thuộc *Khuddakanikāya* - Tiểu Bộ. *Niddesa* được chia làm hai tập: *Mahāniddesapāli* - Đại Diễn Giải (TTPV 35) và *Cullaniddesapāli* - Tiểu Diễn Giải (TTPV 36). Tập Kinh *Mahāniddesapāli* - Đại Diễn Giải là tài liệu giải thích về phẩm 4, *Aṭṭhakavagga* - Phẩm Nhóm Tám, còn *Cullaniddesapāli* - Tiểu Diễn Giải giải thích tiếp phẩm 5, tức là phẩm cuối, *Pārāyanavagga* - Phẩm Đường Đi Đến Bờ Kia, cộng thêm bài Kinh *Khaggavisāṇasutta* - Kinh Sừng Tê Ngưu thuộc phẩm 1, *Uragavagga* - Phẩm Rắn; tất cả đều được trích ra từ tập *Suttanipātapāli* - Kinh Tập, thuộc Tiểu Bộ, Tạng Kinh. Chúng tôi không nghiệm ra được lý do vì sao tác giả lại chọn lọc và diễn giải hai phẩm trên cộng thêm chi một bài Kinh *Khaggavisāṇasutta* - Kinh Sừng Tê Ngưu của tập *Suttanipātapāli* - Kinh Tập mà bỏ qua các phẩm và các bài Kinh còn lại. Phần nói về văn bản Chú Giải của tập Kinh này đã được trình bày trước đây ở tập Kinh *Mahāniddesapāli* - Đại Diễn Giải nên sẽ không trình bày lại ở đây.

Nội dung của *Pārāyanavagganiddeso* - Diễn Giải Phẩm Đường Đi Đến Bờ Kia mờ đậm với phần trình bày lại đầy đủ các kệ ngôn của *Pārāyanavagga* - Phẩm Đường Đi Đến Bờ Kia và gồm có ba phần:

- Phần mở đầu, *Vatthugāthā* - Kệ Ngôn Dẫn Chuyện, giới thiệu câu chuyện của vị Bà-la-môn Bāvari và lý do vị này phái các đệ tử của mình đi đến gặp đức Phật (56 kệ ngôn).

- Phần giữa ghi lại các câu hỏi và đáp diễn ra giữa 16 đệ tử của vị Bà-la-môn Bāvari và đức Phật, bắt đầu với các câu hỏi của thanh niên Bà-la-môn Ajita, v.v... (93 kệ ngôn)

- Và phần kết, *Pārāyanānugīti* - Phần Tường Thuật Về Đường Đi Đến Bờ Kia, kể lại việc thanh niên Bà-la-môn Piṅgiya, cháu gọi Bà-la-môn Bāvari bằng cậu, đã trở về để gặp lại và tường thuật mọi chuyện cho Bà-la-môn Bāvari, đồng thời cũng đã tạo duyên cho vị này đạt đến quả vị A-la-hán (26 kệ ngôn).

Tác giả đã không giải thích 56 kệ ngôn của phần mở đầu, có lẽ ý nghĩa của câu chuyện dẫn nhập ở phần này không có gì khó hiểu, mà chỉ thực hiện việc diễn giải cho hai phần sau: Phần các câu hỏi gồm 93 kệ ngôn, được chia làm 16 phần nhỏ tương xứng với 16 vị đệ tử của Bà-la-môn Bāvari với số lượng câu hỏi ít hay nhiều tùy theo mỗi vị. Thanh niên Bà-la-môn Tissametteyya hỏi ít nhất với 3 câu hỏi, thanh niên Bà-la-môn Mettagū hỏi nhiều nhất với 12 câu hỏi, các vị khác thì tùy duyên sự với 4, 5, 6, 7, hoặc 8 câu hỏi. Với mỗi câu hỏi của các vị ấy thì có câu trả lời của đức Thế Tôn kế liền đó. Và phần kết gồm có 26 kệ ngôn cũng đã được

giải thích đầy đủ. Tổng cộng các kệ ngôn đã được diễn giải gồm có 119 câu. Các vị đệ tử của Bà-la-môn Bāvari đã luân phiên hỏi đức Phật theo thứ tự được trình bày như sau:

1. *Ajitasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Ajita
2. *Tissametteyyasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Tissametteyya
3. *Puṇṇakasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Puṇṇaka
4. *Mettagūsuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Mettagū
5. *Dhotakasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Dhotaka
6. *Upasīvasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Upasīva
7. *Nandasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Nanda
8. *Hemakasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Hemaka
9. *Todeyyasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Todeyya
10. *Kappasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Kappa
11. *Jatukaṇṇisuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Jatukaṇṇī
12. *Bhadrāvudhasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Bhadrāvudha
13. *Udayasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Udaya
14. *Posālasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Posāla
15. *Mogharājasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Mogharāja
16. *Piṅgiyasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Piṅgiya
17. *Pārāyanānugītiniddeso* - Diễn Giải Phần Tường Thuật Về Đường Di Đến Bờ Kia.

Nội dung của *Khaggavisāṇasuttaniddeso* - Diễn Giải Kinh Sừng Tê Ngưu được chia làm bốn *vagga* (phẩm), tổng cộng gồm có 41 kệ ngôn được phân chia ra như sau:

- Paṭhamo Vaggo* - Phẩm Thứ Nhất (10 kệ ngôn)
Dutiyo Vaggo - Phẩm Thứ Nhì (10 kệ ngôn)
Tatiyo Vaggo - Phẩm Thứ Ba (10 kệ ngôn)
Catuttho Vaggo - Phẩm Thứ Tư (11 kệ ngôn)

Cách thức diễn giải ở tập Kinh này, *Cullaniddesapāli* - Tiêu Diễn Giải, cũng tương tự như ở tập 1, *Mahāniddesapāli* - Đại Diễn Giải, nghĩa là chú trọng vào việc giải thích các từ đơn và các lời giải thích này được lập lại mỗi khi những từ ấy xuất hiện ở các kệ ngôn khác, thêm vào đó là các phần giải thích cho các nhóm từ hoặc một phần của câu kệ ngôn; đôi lúc lời giải thích chỉ là sự sắp xếp lại thứ tự của các từ ở câu văn giúp cho việc xác định ý nghĩa được dễ dàng hơn.

Văn bản *Pāli* được trình bày ở tập Kinh này đã được phiên âm lại từ văn bản *Pāli* - *Sinhala*, ấn bản *Buddha Jayanti Tripitaka Series* của nước quốc giáo Sri Lanka. Chúng tôi xin thành tâm tán dương công đức

của Venerable Mettāvihārī đã hoan hỷ cho phép chúng tôi sử dụng văn bản đã được phiên âm sẵn đang phổ biến trên mạng internet. Điểm đóng góp của chúng tôi trong việc thực hiện văn bản *Pāli Roman* này là dò lại kĩ lưỡng văn bản đã được phiên âm và so sánh kiểm tra những điểm khác biệt về văn tự ở Tam Tạng của các nước Thái Lan, Miến Điện, và Anh Quốc được ghi ở phần cược chú, đồng thời cũng đã bổ sung thêm một số điểm khác biệt đã phát hiện được trong lúc so sánh các văn bản với nhau.

Về phương diện dịch thuật và trình bày văn bản tiếng Việt, chúng tôi đã ghi nghĩa Việt của các kệ ngôn bằng văn xuôi nhằm diễn tả trọn vẹn ý nghĩa của văn bản gốc. Trong phần nhiều các trường hợp, hai dòng kệ ngôn gồm bốn *pāda* là được hoàn chỉnh về ý nghĩa. Nhưng có một vài trường hợp, ý nghĩa được nối từ kệ ngôn này sang kệ ngôn khác, thì chúng tôi dịch gom chung các kệ ngôn có liên quan lại với nhau; ngược lại, ở một số nơi khác, nếu thứ tự sắp xếp các đoạn dịch Việt là thuận tiện cho việc tách rời, thì chúng tôi sử dụng dấu gạch ngang (—) ở cuối kệ ngôn trước và ở đầu kệ ngôn sau để báo hiệu sự tiếp nối. Trong trường hợp một số các kệ ngôn *Pāli* gồm 3 hoặc 4 dòng có ý nghĩa được tách biệt theo từng dòng một, chúng tôi ngắt câu dịch Việt thành từng dòng riêng biệt tương ứng với từng câu *Pāli* để tiện việc đối chiếu, so sánh, tìm hiểu, và học hỏi.

Về văn phong của lời dịch, chúng tôi chủ trương ghi lại lời tiếng Việt sát theo văn bản gốc và cố gắng không bỏ sót từ nào không dịch. Lời văn tiếng Việt của chúng tôi có chứa đựng những mẫu chốt giúp cho những ai có ý thích nghiên cứu *Pāli* thấy ra được cấu trúc của loại ngôn ngữ này, đồng thời tạo sự thuận tiện cho công việc hiệu đính trong tương lai. Việc làm này của chúng tôi không hẳn đã được hoàn hảo, đâu sao cũng là bước khởi đầu nhằm thúc đẩy phong trào nghiên cứu cổ ngữ Phật Học của người Việt Nam. Tuy nhiên, một số sai sót trong quá trình phiên dịch đương nhiên không thể tránh khỏi, chúng tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về trình độ có hạn.

Nhân đây, chúng tôi cũng xin chân thành ghi nhận sự quan tâm chăm sóc trực tiếp hoặc gián tiếp đối với công tác phiên dịch của chúng tôi về phương diện vật thực bồi dưỡng và thuốc men chữa bệnh của các vị hưu ân sau: tập thể Phật tử Việt Nam tại Hong Kong, gia đình Phật tử Phạm Trọng Độ, Phật tử Hoàng Thị Nhàn, Phật tử Bùi Lan Khanh, Phật tử Phạm Thu Hương, Phật tử Vivian Nguyen, gia đình Phật tử Minh Hỷ & Diệu Tâm, gia đình Nha Sĩ Phạm Văn Giai, đạo hữu Nguyễn Tín Dũng (Hoa Kỳ), Phật tử Tâm Hạnh (Đức), Phật tử Nguyễn Thị Thanh Bạch (Úc), gia đình Phật tử Vũ Đình Lâm, Phật tử Tường Vân, Phật tử Lê Ngọc Diệp, Phật tử Nguyễn Thị Mai Thảo, Phật tử Đặng Thu Trang, và sự động viên tinh thần của Phật tử Dương Tường Khải Như (Việt Nam) trong quá

trình phiên dịch. Công việc soạn thảo này được thông suốt, không bị gián đoạn, chính là nhờ có sự hỗ trợ nhiệt tình và quý báu của quý vị. Thành tâm cầu chúc quý vị luôn giữ vững niềm tin và thành tựu được nhiều kết quả trong công việc tu tập giải thoát.

Một điều thiếu sót lớn nếu không đề cập đến sự nhiệt tình giúp đỡ của Sư Cô Mỹ Thúy đã sắp xếp thời gian để đọc lại bản thảo một cách kỹ lưỡng và đã đóng góp nhiều ý kiến sâu sắc giúp cho chúng tôi tránh được một số điểm vụng về trong việc sử dụng từ ngữ tiếng Việt. Chúng tôi cũng xin thành tâm tùy hỷ và tán dương công đức của các thí chủ đã nhiệt tâm đóng góp tài chánh giúp cho Công Trình Ấm Tống Tam Tạng Song Ngữ Pāli - Việt được tồn tại và phát triển, mong sao phước báu Pháp thí này luôn dẫn dắt quý vị vào con đường tu tập đúng theo Chánh Pháp, thành tựu Chánh Trí, chứng ngộ Niết Bàn, không còn luân hồi sanh tử nữa.

Nhân đây, cũng xin thành kính tri ân công đức của Ngài Hòa Thượng Ven. Devahandiyē Paññāsekara Nāyaka Mahāthera, tu viện trưởng tu viện Sri Jayawardhanaramaya Colombo 8 - Sri Lanka, đã cung cấp trú xứ và các vật dụng cần thiết giúp cho chúng tôi có thể tập trung toàn thời gian cho công việc thực hiện tập Kinh này.

Cuối cùng, ngưỡng mong phước báu phát sanh trong công việc soạn thảo tập Kinh này được thành tựu đến thầy tổ, song thân, và tất cả chúng sanh trong tam giới. Nguyện cho hết thầy đều được an vui, sức khỏe, có trí tuệ, và tinh tấn tu tập ngõ hầu thành đạt cứu cánh giải thoát, chấm dứt khổ đau.

Kính bút,
ngày 08 tháng 06 năm 2018
Tỳ Khuu Indacanda (Trương đình Dũng)

CÁC CHỮ VIẾT TẮT:

Văn Bản Pāli:

BJTS	: Buddha Jayanti Tripitaka Series
Ka	: Kayikāvalavihāra - Puskoļa pota
Katthaci	: Pānadura - valāna) Sirisiddhatthārāma potthakālayāyatta tālapaṇṇapotthakam
Ma.	: Maramma Chaṭṭhasaṅgītiyā Piṭakapotthakam (Tặng Miến Điện kỳ ở lần kết tập lần thứ 6)
Pa/Pana	: Panaliyavihāra - Puskoļa pota
Pu	: Aṭuvāyehi Ā Purāṇapāṭha
PTS	: Pali Text Society Edition (Tặng Anh)
Sa	: Saddhammapajjotikā - Cullaniddesa Aṭuvā
Sī	: (Molligoda) Pavacanodaya potthakālaya - tālapaṇṇapotthakam
Sīmu	: Sīhalakkharamuddita Cullaniddesapāli
Su	: Muddita Suttanipātapāli
Syā	: Syāma - tāyi-akkharamuddita Cullaniddesapāli
Va	: Vattarāmavihāra - Puskoļa pota
Vi	: Vidyālaṅkāra Pirivena - Puskoļa pota

Văn Bản Tiếng Việt:

DPPN	: Dictionary of Pali Proper Names
ND	: Chú thích của Người Dịch
NiddA	: Niddesa-aṭṭhakathā (Chú Giải Niddesa), ấn bản PTS
SnA	: Suttanipātaṭṭhakathā (Chú Giải Suttanipāta), ấn bản PTS
TTPV	: Tam Tặng Pāli - Việt
-nt-	: -như trên-

MĀU TỰ PĀLI - SINHALA

NGUYÊN ÂM

අ a අ ā ඉ i එ ī උ u උ ū ඔ e ඔ o

PHỤ ÂM

ත ka	ථ kha	ග ga	ඇ gha	ච na
ච ca	ශ cha	ජ ja	ඇ jha	ං ū
ං ṭa	ං ṭha	ඩ ða	ං ðha	ඣ ū
ත ta	ථ tha	ද da	ඇ dha	න na
ප pa	ඒ pha	බ ba	ඒ bha	ම ma

ය ya ය ra ග la ච va ඝ sa ග ha එ la ම m
 ක ka කා kā ති ki ති kī තු ku තු kū තෙ ke තෙ ko
 ඔ kha ඔ khā ඔ khi ඔ khī ඔ khu ඔ khū ඔ khe ඔ ko
 ග ga ග gā ගි gi ගි gī ගු gu ගු gū ගේ ge ගේ go

PHỤ ÂM LIÊN KẾT

තත kka	තැතුණු ūnā	ත tra	මථ mpha
තත kkha	තැතුණු ūha	දද dda	මඳ mba
තත kya	තැතුණු ūca	දධ ddha	මහ mbha
තත kri	තැතුණු ūcha	දු dra	මම mma
තත kva	තැතුණු ūja	දව dva	මහ mha
තත khya	තැතුණු ūjha	ධව dhva	යය, යෙ yya
තත khva	තැතුණු ūṭha	නත nta	යහ yha
තත gga	තැතුණු ūṭha	නත ntha	ලෙ lla
තත ggha	තැතුණු ūḍha	නු, ද nda	ලෙ lya
තත ūnka	තැතුණු ūḍha	නු ndha	ලහ lha
තත gra	තැතුණු ūṇa	නත nna	වය vha
තත ūnkha	තැතුණු ūṇa	නත nha	සස ssa
තත ūṅga	තැතුණු ūṇha	පප ppa	සම sma
තත ūṅgha	තැතුණු ūṇḍha	පප ppha	සව sva
තත cca	තත tta	බබ bba	හම hma
තත ccha	තත ttha	බභ bbha	හව hva
තත jja	තත tva	ඇ bra	ලහ lha
තත jjha	තත tva	ම pa	

-අ ā -ඒ i -ං ī -ඉ u -උ ū -එ e -඄ o

VĂN BẢN ĐỐI CHIẾU
PĀLI - SINHALA & PĀLI - ROMAN

නමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස
 Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa.

බුද්ධං සරණුං ගච්චාමි
 Buddhaṁ saraṇam gacchāmi.
 ධම්මං සරණුං ගච්චාමි
 Dhammam saraṇam gacchāmi.
 සඩිකං සරණුං ගච්චාමි
 Saṅgham saraṇam gacchāmi.
 දුතියම්පි බුද්ධං සරණුං ගච්චාමි
 Dutiyampi buddhaṁ saraṇam gacchāmi.
 දුතියම්පි ධම්මං සරණුං ගච්චාමි
 Dutiyampi dhammaṁ saraṇam gacchāmi.
 දුතියම්පි සඩිකං සරණුං ගච්චාමි
 Dutiyampi saṅgham saraṇam gacchāmi.
 තතියම්පි බුද්ධං සරණුං ගච්චාමි
 Tatiyampi buddhaṁ saraṇam gacchāmi.
 තතියම්පි ධම්මං සරණුං ගච්චාමි
 Tatiyampi dhammaṁ saraṇam gacchāmi.
 තතියම්පි සඩිකං සරණුං ගච්චාමි
 Tatiyampi saṅgham saraṇam gacchāmi.

පාණාතිපාතා වෙරමනී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
 Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi.

අදින්නාදානා වෙරමනී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
 Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi.

කාමේෂුම්විජාවාරා වෙරමනී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
 Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi.

මුසාවාදා වෙරමනී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
 Musāvādā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi.

සුරාමේරයම්ජ්ඝධපමාද්‍රවිධානා වෙරමනී සික්ඛාපදං
 සමාදියාමි
 Surāmerayamajjhapamādaṭṭhānā veramaṇī sikkhāpadam
 samādiyāmi.

CULLANIDDESAPĀLI - TIÊU DIỄN GIẢI

VISAYASŪCI - MỤC LỤC

PĀRĀYANAVAGGO - PHẨM ĐƯỜNG ĐI ĐẾN BỜ KIA

<i>Vatthugāthā</i> - Kệ Ngôn Dẫn Chuyên	02 - 13
1. <i>Ajitamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Ajita	14 - 15
2. <i>Tissametteyyamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Tissametteyya	16 - 17
3. <i>Puṇnakamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Puṇṇaka	16 - 19
4. <i>Mettagūmāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Mettagū	20 - 23
5. <i>Dhotakamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Dhotaka	24 - 27
6. <i>Upasīvamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Upasīva	26 - 29
7. <i>Nandamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Nanda	28 - 33
8. <i>Hemakamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Hemaka	32 - 23
9. <i>Todeyyamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Todeyya	34 - 35
10. <i>Kappamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Kappa	34 - 37
11. <i>Jatukaṇṇīmāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Jatukaṇṇī	36 - 39
12. <i>Bhadrāvudhamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Bhadrāvudha	38 - 39
13. <i>Udayamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Udaya	40 - 41
14. <i>Posālamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Posāla	42 - 43

15. <i>Mogharājamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Mogharāja	42 - 45
16. <i>Piṅgiyamāṇavapucchā</i> - Câu Hỏi Của Thanh Niên Piṅgiya	44 - 47
17. <i>Pārāyanānugīti</i> - Phản Tường Thuật <i>Về Đường Di Đến Bờ Kia</i>	46 - 53

PĀRĀYANAVAGGANIDDESO - DIỄN GIẢI PHẨM ĐƯỜNG ĐI ĐẾN BỜ KIA

1. <i>Ajitasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Ajita	54 - 89
2. <i>Tissametteyyasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Tissametteyya	90 - 101
3. <i>Puṇṇakasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Puṇṇaka	102 - 133
4. <i>Mettagūsuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Mettagū	134 - 193
5. <i>Dhotakasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Dhotaka	194 - 219
6. <i>Upasīvasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Upasīva	220 - 241
7. <i>Nandasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Nanda	242 - 265
8. <i>Hemakasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Hemaka	266 - 277
9. <i>Todeyyasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Todeyya	278 - 287
10. <i>Kappasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Kappa	288 - 301
11. <i>Jatukaṇṇisuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Jatukaṇṇī	302 - 315
12. <i>Bhadrāvudhasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Bhadrāvudha	316 - 327
13. <i>Udayasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Udaya	328 - 347
14. <i>Posālasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Posāla	348 - 365
15. <i>Mogharājasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Mogharāja	366 - 397
16. <i>Piṅgiyasuttaniddeso</i> - Diễn Giải Kinh Piṅgiya	398 - 411
17. <i>Pārāyanānugītiniddeso</i> - Diễn Giải Phản Tường Thuật Về Đường Di Đến Bờ Kia	412 - 481

KHAGGAVISĀNASUTTANIDDESO - DIỄN GIẢI KINH SỪNG TÊ NGƯU

<i>Paṭhamo Vaggo</i> - Phẩm Thứ Nhất	482 - 533
<i>Dutiyo Vaggo</i> - Phẩm Thứ Nhì	534 - 561
<i>Tatiyo Vaggo</i> - Phẩm Thứ Ba	562 - 601
<i>Catuttho Vaggo</i> - Phẩm Thứ Tư	602 - 632

Cullaniddesapāli niṭṭhitā.
Tiêu Diễn Giải được chấm dứt.

--ooOoo--